ΑΠΟ ΤΑ ΟΘΩΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ

ΤΑ ΔΑΚΡΥΑ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ

Μία σκηνὴ μέσα σὲ μιὰ Ἀνακτορικὴ αἴθουσα. Πῶς τὴν εἶδε ἡ περιηγήτρια Βαδφρόῦ. «Ἀμαλίτσα μου !...» Ὁ πικρὸς λόγος μιᾶς Κορινθίας. Ὁ διάδοχος ποὺ δὲν ἔρχεται.

Στὴν πιὸ κρίσιμη περίοδο τῆς πρώτης μας Δυναστείας, κατὰ τὸ 1859, μία Γερμανὶς περιηγήτρια, ἡ Κα Βαδφρόῦ ἐπισκέφθηκε τὴν Ἑλλάδα, παρουσιάστηκε στὰ Ἀνάκτορα καὶ γίνηκε δεκτὴ μὲ πολλὲς περιποιήσεις ἀπὸ τὸν Ὄθωνα καὶ τὴν Ἀμαλία. Ἀπὸ τὸ ἡμερολόγιο τῆς Γερμανίδας αὐτῆς, μαθαίνουμε μιὰ περίεργη σκηνή, ποὺ ἡ περιηγήτρια τὴν εἶδε μὲ τὰ μάτια της ὅπως ἰσχυρίζεται:

Μιὰ μέρα ποὺ εἶχε κληθεῖ ἀπὸ τοὺς Βασιλεῖς γιὰ νὰ ἰδῇ τὴν πινακοθήκη τῶν Ἀνακτόρων, ὁ θαλαμοφύλακας τὴν ὡδήγησε στὴν αἴθουσα ποὺ τὰ παράθυρά της ἦταν κλειστά. Ἡ ξένη κυρία, ὡς νὰ συνειθίσουν τὰ μάτια της στὸ σκοτάδι, ἀκουμπησε σ' ἕνα κάθισμα, ὅταν ἔξαφνα ἄκουσε λυγμοὺς κοντά της καὶ κάποιες ἀσυνάρτητες φράσεις.

Ἐτέντωσε τότε τὰ μάτια της καλλίτερα καὶ διέκρινε τὴ Βασίλισσα ποὺ ἔκλαιγε, καὶ κοντά της τὸν Βασιλέα ὄρθιο ποὺ ἐστήριζε τὸ χέρι του μὲ τρυφερότητα στὸν ὦμο τῆς Ἀμαλίας.

Ἡ περιηγήτρια ἐνόμισε ὅτι ὁ θαλαμηπόλος ἔκανε λάθος, ἐζήτησε συγγνώμη καὶ θέλησε ν' ἀποσυρθῇ, ἀλλ' ὁ Βασιλεὺς τὴν ἐπλησίασε χωρὶς θορυβο, ἐπῆρε τὸ χέρι τῆς ξένης ποὺ τὸ εἶχε βάλει στὸ πομολο τῆς πόρτας, τὸ ἐφερε στὰ χείλη του καὶ τῆς ἐψιθύρισε:

—Κυρία μου, η Βασίλισσα εἶνε τόσο θλιμμένη καὶ σεῖς θέλετε νὰ φυγετε;

Ἡ κυρία Βαδφρόῦ ἔτρεξε τότε στὴ Βασίλισσα ποὺ τὰ δάκρυά της ἔτρεχαν ὄρυση.

—Μεγαλειοτάτη, τί ἔχετε; τὴν ἐρωτᾷ.

Ἡ Βασίλισσα δεν απαντουσε αλλ' εξακολούθησε νὰ κλαίῃ. Ὁ Ὄθων, σκεπτικὸς καὶ λυπημένος, εἶπε:

—Πηγαίνω για λίγο στο γραφείο μου καὶ θὰ ξαναγυρίσω γιὰ νὰ ἰδοῦμε τὴν Πινακοθήκη....

Ἡ ξενη κυρία μίλησε καὶ πάλι στὴ Βασίλισσα:

—Μεγαλειοτάτη, τῆς εἶπε κανενα οἰκογενειακὸ πένθος δὲν ἔχετε. Κανένα σύγγενεφο δὲν σκεπάζει τὸ συζυγικὸ σας σίο. Τί εἶναι λοιπὸν αὐτὸ ποὺ σας λυπει τόσο;

Ἡ Ἀμαλία δεν μποροῦσε νὰ μιλήσῃ. Μὲ φωνὴ πνιγμένη ἀπὸ τὰ δάκρυα ἐμουρμουρίζε:

—Θε μου, τί τους ἐκάναμε;

Τί ἐγκλημα ἐκάναμε; Γιατι δὲν ἀφήνουν ἡσυχο τὸ δυστυχισμένο αὐτο τοπο; Γιατι γεννοῦν τόσες δυσαρέσκειες μεταξὺ τοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ λαοῦ ;

Καὶ ὕστερ, ἀπὸ ὀυο στιγμὲς συνέχισε

—Δὲν ἔχω παιδιὰ λένε ! Μήπως φταίω ἐγὼ γι' αὐτό ; Ἄς μᾶς δωσουν ἐπὶ τέλους τὸ ἀνεψιο μου νὰ τὸν υἱοθετήσουμε... Γιατι μοῦ λένε οτι ρωσσίζω; ἐγὼ μόνον Ἑλληνίδα εἶμαι... Ναί, εἶμαι Ἑλληνίδα...

Τώρα ἔχουμε καὶ τοὺς Ἄγγλους. Καὶ αὐτοὶ ὅτι τοὺς πῇ ὁ Βουδουρῆς πιστευουν...

Τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ ἐμπῆκε ὁ Ὄθων καὶ ἡ Ἀμαλία ἐσφοῦγγισε τὸ τελευταῖο της δάκρυ.

Ὁ Ὄθων ἐπῆγε κοντά της, τὴν ἐπῆρε ἀπὸ τὸ μπράτσο, τὴν ἀνάγκασε νὰ σηκωθῇ καὶ τῆς εἶπε μὲ τρυφερότητα τὴν συνηθισμένη του φράση:

—Meine Amalichen (Ἀμαλίτσα μου) πᾶμε !...

Δὲν ἦταν ἡ πρώτη οὔτε ἀσυνήθιστη ἡ σκηνὴ αὐτὴ ποὺ παρακολουθησε, ἀπροσκλητη μάρτυς, ἡ ξενη περιηγήτρια. Ἡ Βασίλισσα ἦταν πολὺ ευαίσθητη καὶ ἡ διάφορες περιπέτειες εἶχαν κλονίσει τὰ νεῦρα της. Συχνὰ τὴν επιαναν τέτοιες νευρικὲς κρίσεις, καὶ τότε ἀποτραβιοτανε σὲ μιὰ κλειστὴ σάλα καὶ ἔκλαιγε γιὰ ὧρες. Ὁ δυστυχισμένος ὁ Ὄθων ἐπηγαίνε τοτε νὰ τὴν θρῇ καὶ νὰ τὴν παρηγορησῃ:

—Μὴ χαλᾶς τὰ μάτια σου, Ἀμαλίτσα μου. Ὅλα θὰ περάσουν !... τῆς ἔλεγε.

Ἦταν ὅμως πραγματικῶς ἀξιολύπητη ἡ θέση τοῦ Βασιλικοῦ ζεύγους. Οἱ Ἕλληνες δὲν ἐσυγχωροῦσαν στὴν Ἀμαλία ὅτι «δὲν ἔκανε διάδοχο», ὅτι ἦταν στείρα - σὰν νὰ ἐξῃρτᾶτο ἀπὸ τὴ δυστυχισμένη γυναίκα νὰ νικήσῃ τοὺς νόμους τῆς φυσεως. Καὶ οἱ ξένοι ἀνταγωνισται τοῦ Ὄθωνος ἐσκέπτοντο μὲ ποῖον τρόπο νὰ σφετερισθοῦν τὸν Ἑλληνικὸ Θρόνο ποὺ ἔμεινε χωρὶς Διάδοχο.

Ὅταν οἱ Βασιλεῖς ἐταξείδευαν τὶς ἑλληνικὲς ἐπαρχίες οἱ ἄνδρες εκοίταζαν μὲ ἐξεταστικὰ ὄλεμματα τὴν Ἀμαλία καὶ ἡ γυναῖκες εὕρισκαν εὐκαιρία νὰ τὴν ἐρωτήσουν :

—Πότε θὰ μᾶς κάνῃς τὸν διάδοχο;

Μιὰ γυναῖκα τοῦ λαοῦ, ἔγκυος, τῆς εἶπε κάποτε στὴν Κόρινθο, δείχνοντας τὴν τυμπανιαία κοιλιά της:

—Κοίτα 'γώ ; Ἔ, πότε καὶ σύ;

Ὅλα αὐτὰ ἐπίκραιναν τὴν ψυχὴ τῆς Ἀμαλίας, τὴν ξενεύριζαν, τὴν ἔκαναν δυστυχισμένη. Καὶ τὰ δάκρυα ἦταν ἡ μόνη της ἀνακούφιση.

Ἡ Βασίλισσα Ἀμαλία.

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ

Ο ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΓΑΛΑΞΕΙΔΙΩΤΕΣ

Τί σημασίαν ἔχουν ἡ ἐπιστολὲς τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ 21 καὶ τί ὑλικὸν ἔδωσαν στοὺς ἱστοριογράφους τῆς Ἑλλην. Παλιγγενεσίας εἶνε βέβαια γνωστόν. Μέσα σ' αὐτὲς εἶνε κλεισμένη ὅλη ἡ ἐποποιία τοῦ 21. Μ' αὐτῶν μᾶς ἐμφανίζονται ὁλοζώντανοι οἱ ἥρωες τοῦ ἀγῶνος καὶ γενικῶς τὰ πρόσωπα καὶ τὰ πράγματα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ἀπὸ τὶς πιὸ ἐνδιαφέρουσες καὶ πιὸ χαρακτηριστικὲς ἐπιστολὲς ἀγωνιστῶν, εἶνε καὶ τοῦ Ὀδ. Ἀνδρούτσου. Ἐκδίδουμε μίαν ἐξ αὐτῶν ἀπευθυνομένην πρὸς τοὺς Γαλαξειδιώτες.

Ἠγαπημένοι μου Γαλαξιδιώται

Ἦτανε βέβαια ἀπὸ τὸ Θεὸ γραμμένο νὰ ἀδράξωμε τὰ ἅρματα μιὰ ἡμέρα, καὶ νὰ χυθοῦμε στοὺς τυράννους ποὺ τόσα χρόνια ἀνελεήμονα μᾶς τυραγνεύουν. Τί τὴ θέλομε, βρὲ ἀδέρφια, αὐτὴ τὴν πολυπικραμένη ζωή, νὰ ζοῦμε ἀποκάτου στὴ σκλαβιά, καὶ τὸ σπαθὶ τῶν Τουρκῶν νὰ ἀκονιέται στὰ κεφάλια μας, δὲ τηρᾶτε ποῦ τίποτε δὲν μᾶς ἀπόμεινε; αἱ ἐκκλησιές μας γενήκανε τσαμιὰ καὶ ἀχούρια τῶν Τουρκῶν· κανένας δὲν μπορεῖ νὰ πῇ πῶς τάχα ἔχει τίποτα ἴδικό του, γιατὶ τὸ ταχυὰ βρίσκεται φτωχός, σὰ διακονιάρης στὴ στράτα· ἡ φαμελιαίς μας καὶ τὰ παιδιὰ μας εἶνε στὰ χέρια καὶ στὴ διάκρισι τῶν Τουρκῶν. Τίποτα, ἀδέρφια, δὲν μᾶς ἔμεινε· δὲν εἶνε πρέποντας νὰ σταυρώσωμεν τὰ χέρια καὶ νὰ τηρᾶμε τὸν οὐρανό. Ὁ Θεός μᾶς ἔδωκε χέρια, γνῶσι καὶ νοῦ· ἂς ρωτήσωμε τὴ καρδιά μας καὶ ὅτι μᾶς ἀπαντυχαίνει ἂς τὸ βάλλωμε γρήγορα σὲ πρᾶξι, καὶ ἂς ἤμεθα, ἀδέρφια, βέβαιοι τὸ πῶς ὁ Χριστός μας ὁ πολυαγαπημένος θὰ βάλῃ τὸ χέρι ἀπάνου μας. Ὅτι θὰ κάμωμε, πρέποντας εἶνε νὰ τὸ κάμωμε μίαν ὥραν ἀρχήτερα, γιατὶ ὕστερα θὰ χτυπᾶμε τὰ κεφάλια μας.

Τώρα ἡ Τουρκιὰ εἶνε μπερδευμένη σὲ πόλεμους, καὶ δὲν ἔχει ἀσκέρια νὰ στείλῃ καταπάνου μας· ἂς ὠφεληθοῦμε ἀπὸ τὴ περίστασι, ὁποῦ ὁ Θεὸς ἀκούοντας τὰ δίκαια παράπονά μας, μᾶς ἔστειλε διὰ ἐλλόγου μας· μιὰ ὥρα πρέποντας εἶνε νὰ ξεσπάσῃ αὐτὸ τὸ μαράζι, ὁποῦ μᾶς τρώγει τὴ καρδιά. Στὰ ἅρματα, ἀδέρφια· ἢ νὰ ξεσκλαβωθοῦμε, ἢ ὅλοι νὰ πεθάνωμε· καὶ βέβαια καλλίτερο θάνατο δὲ μπορεῖ νὰ προτιμήσῃ κάθε Χριστιανὸς καὶ Ἕλληνας.

Ἐγώ, καθὼς τὸ γνωρίζετε καλότατα ἠγαπητοί μου Γαλαξιδιώταις, ἠμπορῶ νὰ ζήσω βασιλικά, μὲ πλούτια, τιμαὶς καὶ δόξαις· οἱ Τοῦρκοι ὅτι καὶ νὰ ζητήσω μοῦ τὸ δίνουνε παρακαλόντας, γιατὶ τὸ σπαθὶ τοῦ Ὀδυσσέα δὲ χωρατεύει· ἔπειτα, κοντὰ καὶ στὰ ἄλλα ἐνθυμοῦνται τὸν πατέρα μου, ποὺ τοὺς ἐζεμάτισε. Μά, σᾶς λέγω τὴ πᾶσα ἀλήθεια, ἀδέρφια, δὲ θέλω ἐγὼ μονάχα νὰ καλοπερνάω καὶ τὸ γένος μου νὰ βογγάῃ στὴ σκλαβιά· μοῦ καίεται ἡ καρδιά μου σὰ βλέπω καὶ συλλογιοῦμαι πῶς ἀκόμα οἱ Τοῦρκοι μᾶς τυραγνεύουν.

Ἀπὸ τὸ Μωριὰ μοῦ στείλανε γράμματα πῶς εἶναι τὰ πάντα ἕτοιμα. Ἐγὼ εἶμαι στὸ ποδάρι μὲ τὰ παλληκάρια μου· μὰ θέλω πρῶτα νὰ εἶμαι βέβαιος τὸ πῶς θὰ μὲ ἀκολουθήσετε καὶ ἐσεῖς· ἂν ἐσεῖς κάμετε ἀρχὴ ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά, καὶ ἐγὼ ἀπὸ τὴν ἄλλη, θὰ σηκωθῇ οὖλη ἡ Ρούμελη· γιατὶ ὁ κόσμος φοβᾶται· μὰ σὰν ἰδῇ ἐλλόγου σας, ποὺ ἔχετε τὰ καράβια, καὶ ξέρετε καλλίτερα τὰ πράγματα τὸ πῶς σηκώνετε τὸ μπαεράκι, θανὰ ξεθαρέψῃ καὶ τελειώσῃ ὄχι καλλίτερα τὸ πράγμα.

Περιμένω ἀπόκρισι μὲ τὸν ἴδιον ποὺ φέρνει τὸ γράμμα μου.

Τῇ μπαρούτῃ καὶ τὰ βόλια τὰ ἔλαβα καὶ τὰ ἐμοίρασα· ἀλλὰ νὰ μὲ οἰκονομήσετε καὶ στουρνάρια· καὶ ἂν σᾶς περισεύῃ καὶ ἄλλη μπαρούτη νὰ μοῦ στείλετε, γιατὶ θὰ τὴν δώσω καὶ στοὺς Πατραντσικιότες.

Τοῦ Πανουριᾶ τὰ λόγια μὴ τὰ πολυακοῦτε. Εἶνε φοβιτσάρης· μὰ σὰ τὸ σηκώσωμε ἐμεῖς, ἀλλέως δὲ μπορεῖ νὰ ψκιάσῃ, πάρεξ νὰ ἐρθῇ μὲ τὸ μέρος μας.

Αὔριο τὸ βράδυ νὰ ἔρθῃ ἕνας στὸ μοναστῆρι καὶ ἐκεῖ θὰ εὑρῇ τὸ Γκούρα γιὰ νὰ μιλήσῃ σὰν νὰ ἤμουνα ὁ ἴδιος ἐγώ. Τὸν Γκούρα νὰ τὸν ἀγαπᾶτε, εἶνε παιδὶ δικό μου, καὶ καλὸ παλληκάρι.

Χαιρετίσματα σὲ ὅλους τοὺς φίλους πέρα καὶ πέρα.

Σᾶς χαιρετῶ καὶ σᾶς γλυκοφιλῶ

Ὁ ἀγαπητός σας

Ὀδυσσεὺς Ἀνδρίτσου

22 Μαρτίου 1821